

Telegraful Român

Organ național-bisericesc — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul Andreiu Șaguna
APARE SAPTAMANAL

Abonamentul:

Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 125 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 8 Dolari.

Articole și corespondențe

se adresează **Redacției** Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază,

Prețul inserțiunilor

un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile

se adresează **Administrației** ziarului Telegraful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Nr. 8342/1935.

Notificare oficială

În legătură cu Circulara I. P. Sf. nostru arhiepiscop și mitropolit Nicolae, Nr. 6281 Pres. din 1 August 1935, punct VI, aducem la cunoștința Cuc. preoți și administratori parohiali ai arhiepiscopiei noastre, că am prelungit până la 20 Septembrie c. termenul până la care fiecare preot este obligat să răspundă la cele cuprinse în acel punct al Circularii.

Această prelungire am găsit-o necesară, fiindcă de aici s'au trimis cu oarecare întârziere numita Cir-

culară și cărțile indicate în ea, la unele dintre parohii.

Aici am alcătuit un conspect al parohiilor, însemnând în el la fiecare parohie numele desfăcătorului ori desfăcătorilor de cărți și gazete, dar din acel conspect constatăm că cei mai mulți dintre Cuc. preoți și administratori, încă n'au trimis răspunsul cerut.

Obligăm pe Cuc. noștri preoți și administratori parohiali ca până la termenul de 20 Septembrie c. să se conformeze neapărat ordinilor cuprinse în numita Circulară.

Sibiu, la 7 Septembrie 1935.

Consiliul arhiepiscopesc.

Setea de religie

Albineț și Maglavit

(=) Două smerite sate românești, unul basarabean, în județul Bălți, al doilea oltean, în județul Dolj, și-au dobândit o faimă ce străbate în tot cuprinsul țării, — ba, în ce privește satul al doilea, vestea lui a trecut și dincolo de Dunăe.

Nu cercetăm, dacă la *Albineț* calendarul îndreptat va fi purtând ponosul că sătenii s'au tulburat și au pornit, în primele lor clipe de întăritare, pe drumul greșit al răsvrătirii din vara aceasta. Și nu cercetăm nici dacă la *Maglavitul*, cu scene așa de impresionante, s'a petrecut sau nu minunea arătării Domnului.

Ne mărginim, aici, la alt ceva: Evenimentele din amintitele două localități ne pun în față un fapt mai pe sus de orice îndoială: marea sete religioasă manifestată în masele țărănimii noastre, care vede *adevărată lumină necesară pentru desăvârșirea vieții*; vede lumina din care izvoarește înțelepciunea, dragostea, cumpătarea și toate calitățile de seamă ale bunului creștin.

Maglavitul și Albinețul ar trebui să deschidă ochii și ai «savanților», cari spun că numai *știința* poate explica totul și nu găsec destule cuvinte, cel puțin unii dintr'înșii, spre osânda «analfabetismului» țărănesc în legătură cu faptele din cele două sate, — de unde însă *răsună mereu chemarea de revenire la credință și întoarcere la Dumnezeu*.

Maglavitul, spre care azi se îndreaptă sute și mii de pelerini, ne readuce aminte, că Domnul și Mântuitorul nostru Isus Hristos a săvârșit minunile vindecării în urma *credinței* omului care cerea, în curăția și simplitatea inimii sale, să fie vindecat. — Vindecarea, și în cazurile Maglavitului, nu stă în alt ceva, decât în puterea binefăcătoare și mântuitoare a credinței în Dumnezeu. Ispirițiile păcatului, ori câtă stăpânire ar pune asupra creștinului, puterea lor rămâne înfrântă prin astfel de credință.

Setea de religie a răscolitorilor de suflete, în mijlocul rătăcirilor pre-

tențioșilor cari se ridică mai pe sus de «prostimea analfabetă», aduce prețios sprijin tuturor celor ce și-au pus de scop să așeze la temelile statului român principiile creștinismului.

Dar aceeaș mare sete așteptăm să fie captată, ca o prețioasă comoară sufletească, și folosită pentru o regenerare a întregii vieți morale a neamului.

Numai cel cu adevărat și sincer credincios se va învrednici de ajutorul Domnului.

La Albineț, unde în ultimele zile fu trimis un înțelept și venerabil preot misionar, mulțimea s'a liniștit, și acum își urmează din nou traiul în frica lui Dumnezeu. Ear arătările mai pe sus de fire din satul oltenesc, cu îndemnuri cuminiți spre pocăință, ne descoperă căile luminoase ale Domnului și ale mântuirii sufletelor.

Exemplul și faptele, petrecute în localitățile des pomenite, glăsuiesc strălucit în favoarea reintegrării bisericii ortodoxe române în misiunea sa pentru o nouă așezare națională.

Mireni și cler nu mai pot rămâne reci și nepăsători la glasul auzit din creștineștile porniri dela Albineț și Maglavit.

Îndeosebi clerul să iee aminte și să-și înteească răvna sfântă pentru a potoli setea religioasă, pe care cu bucurie o constatăm din manifestările de evlavie ale țărănimii noastre. Ne trebuie o propovăduire vie și caldă a adevărilor mântuitoare și o chemare a credincioșilor la izvoarele darurilor dumnezeiești pe care le împarte sfânta noastră Biserică.

Istoria Bisericii Române în școlile secundare — Un apel către profesori —

Primum apelul următor:

Stimate Domnule Profesor, — La începutul anului școlar trecut, după ce s'a publicat noua programă analitică, introducând o radicală și precipitată schimbare în ce privește metoda de predare a istoriei naționale-bisericești în clasa IV-a de liceu, numeroși profesori din diferite regiuni ale țării (dela Turnu-Măgurele până la Oradea) mi s'au adresat cerându-mi sfatul, cum să procedez pentru a putea răspunde cerințelor noii programe. Intrucât mi-au îngăduit împrejurările, m'am silit a le împlini dorința.

Am adresat apoi un *memoriu* Preafericitului Patriarh Miron și Onoratului Consiliu Permanent al Instrucțiunii atrăgându-le atențiunea asupra unor lipsuri grave din ultima programă și cerându-le *incuviințarea pentru o încercare de conciliere a programei sistematice din 1928—1929 cu nouele prevederi metodice cuprinse în cea din 1934*.

Astfel, cu aprobarea autorității școlare, am tipărit manualul meu de *Istoria Bisericii Române*, dând — ca și până acum, — *lecțiuni elaborate metodic, însoțindu-le însă, cum cere noua programă, și de lecturi din izvoare istorice, potrivite a contribui la intensificarea și apro-*

Realism și idealism pastoral

Care dintre preoții plini de răvna pastorală n'a fost întâmpinat, la descrierea planului lui de activitate, din partea unor colegi mai statici în misiunea lor, cu un zâmbet superior de mare filosofie, și cu maxima eternă: nu ești realist, nu cunoști realitatea, ești un naiv.

Sunt covârșitor de mulți aceia cari concep realitatea, fie din convingere, fie pentru a și justifica inactivitatea, ca pe o *dura lex*, ca pe-o față etern neagră a lucrurilor. Omul e, după părerea lor, un păcătos iremediabil. Și toți oamenii sunt la fel. Elanul idealist e o naivitate, sortit unei înfrângerii sigure.

Nu vreau să pledez în aceste rânduri pentru un idealism necunosător al realității. Ne întâlnim adesea și cu idealști deaceia cari n'au aproape nici o cunoștință a realității. Aceștia sunt niște bieți oameni caraghioși, deși uneori simpatici. Cu o fantazie care n'are nici un punct de contact cu lucrurile, cu o judecată care, neplecând dela un teren solid și se înfățișează foarte nenormală, ei nu reușesc decât să te distreze sau să-ți stoarcă, atunci când sunt prea serioși, un zâmbet de sinceră compătimire. Aceștia sunt oameni cari clădesc în vid, sau mai bine zis nu pot să aibă nici o influență asupra realității, pentru că nimenea nu-i ia în serios.

Nu de idealism de acesta are lipsă preotul și biserica, ci de un idealism de altă natură, totdeauna constructiv. Idealistul, care nu profanează acest nume, e un om care are strâns contact cu realitatea. Am putea spune că e cu un ochiu continuu ațintit asupra realității, iar cu alul neîntrerupt fixat asupra idealului. Un om care nu uită nici un moment nici terenul dedesupt, nici forma de viață superioară la care poate ridica realitatea tristă. Nu un om fixat static între planul ideal și cel real, ci unul care tinde continuu a se ridica, dar nu suspendându-se de realitate, ci împreună cu ea.

Un idealist creator este în acelaș timp și un mare realist. El nu se perde în visărie inconsistentă, nu face planuri prea transfigurare de frumusețe, nu se așteaptă la rezultate absolute și prea rapide, dar nici nu se dă bătut de realitate, știind că în bună parte ea e transformabilă, însă cu mare sudoare.

Idealistul constructiv e un om sobru, care vede lucrurile așa cum sunt și cu posibilitățile pe cari le au. Știe că realitatea e grea, e dură, că sufletele oamenilor sunt trase adânc de pațimi, dar el știe în acelaș timp că în realitate sunt și mulți germeni de frumusețe morală, cari căutați și cultivați cu răbdare pot coplesi fața întunecoasă a ei. Sobră dar nu disperată e privirea și concepția acelu om, încrezător și cu nădejde e sufletul lui, dar nu lesne încrezător, nu naiv în nădejdele lui.

Idealist și realist a fost Mântuitorul, care terminându-și opera pământească a declarat că e biruitor al lumii, în acelaș timp profetind eterna perzistență a răului în multe creaturi. Idealist și realist e Biserica creștină, când crede în transformarea morala a multor oameni, dar știe că pentru muți e gătit iadul etern.

Mi-a trezit întotdeauna un sentiment penibil resemnarea unor preoți, cari își răspund la întrebările tale, la îndemnuri cu vorba disperată: la ce, oamenii sunt niște fiare imposibil de înobilat; înzadar le predici, înzadar le faci bine, înzadar te jertfești pentru ei; cel mai bun lucru e să-ți vezi de interesele tale; ei numai de frică știu; cât ești tare politicește și materialmente, te respectă și te ascultă, dar cu îndemnurile și cu învățătura n'ai făcut nimic.

Realitatea, desigur e greu de încovoiat, puterea răului asupra ei nu e de subapreciat, și deaceia atâția dintre preoții tineri, de-un idealism prea molatec, cad repede jertfă disperării sau nepăsării. Dar ea poate fi totuși în bună parte modelată.

D. S.

fundarea morală a cunoștințelor dobândite din cuprinsul lecțiilor grupate cronologic și sincronistic, urmărind tendința firească de a împărtași trecutul bisericesc al provinciilor desrobite de o atențiune ceva mai largă decât cea acordată în textul noii programe, care nu prevede nici măcar o lecțiune despre Sava Brancovici — martirul ortodoxiei din secolul XVII — nici despre soarta bisericii bucovinene, nici despre a celei basarabene din secolul XIX.

Constat cu satisfacție că recenziile oficiale, domnii profesori H. Roventza și Stelian Iliescu, apreciind această tendință a mea, au subliniat în referatul înaintat Consiliului Permanent că acest manual împlineste „condițiile de claritate, precizie și exactitate”, transpirând totodată din cuprinsul fiecărei lecțiuni „duhul de pietate și recunoștință față de trecutul nostru bisericesc, duh ce trebuie sădit, neapărat, în sufletul elevilor noștri”.

Fiind destul de important momentul, în care se face pentru întâia oară încercarea de a introduce în învățământul școlilor noastre secundare lectura obligatorie a unor spicuri din izvoare istorice, pe cât posibil contemporane cu evenimentele, — îmi iau libertatea a adresa tuturor domnilor profesori, cari vor utiliza în clasa IV-a secundară acest manual următoarea rugămintă:

1. Să binevoiască a-și nota în scris observațiunile cu privire la experiențele didactice din cursul noului an școlar, în legătură cu fiecare lecțiune și mai ales cu fiecare bucată de lectură din izvoare.

2. Aceste observațiuni să binevoiască a mi le comunica, arătându-mi lămurit, care dintre lecturi au putut fi valorificate cu mai mult efect în scopul educației morale-religioase, trezind răsunet mai viu în sufletul elevilor, și care i-au lăsat cu totul indiferenți?

În speranță că veți aprecia, Stimate Domnule Coleg, năzuința subsemnatului de a colabora cu membrii corpului didactic secundar la perfecționarea metodelor de predare a învățământului istoric-religios în școlile noastre, Vă rog să primiți mulțumirile mele anticipate pentru comunicările, ce veți binevoi a-mi face, cum și cele mai sincere urări de izbândă în toate stăruințele desfășurate spre progresul elevilor, al școlii și al sfintei noastre biserici, în serviciul cărora vă aflați.

Cluj, 26 August 1935.

Prof. I. Lupaș,
Membru al Academiei Române,
Cluj, Str. Băii 21.

Salvarea să ne fie în noi înșine!

— Cătră frații preoți —

Sămânța, aruncată prin coloanele „Telegrafului Român”, referitor la asigurarea reciprocă pentru caz de moarte a preoților arhiepiscopiei Sibiu, și-a dat roadele sale bune. Unuldelema și făina Sareptei Sidonului a sporit în casele văduvelor și orfanilor de preoți.

Ajutorul de înmormântare spontan, primit de cei rămași fără părinți și soți, și încasat fără forme birocratice (din nenorocire atât de înrădăcinate în țara noastră), este prima mângâiere în starea nenorocită de văduvă și orfan, este prima picătură de balsam mângâietor...

Inițierea acelui fond pare a fi un semn că preoțimea va fi lăsată tot mai mult la ajutorul propriilor sale mijloace.

Din acest motiv, în marea noastră familie, mai mult ca în organizațiile laice, trebuie să dovedim solidaritatea neprecupețită și să nu rămânem la primul pas făcut.

Pentru desăvârșirea operei de ajutor reciproc să nu ne sperie prestarea de alte jertfe pe altarul binelui nostru comun. Dacă am suportat fără cârtire curbe peste curbe, de sacrificiu, de ce să șovăim în fața unei sarcini, care în caz de nenorociri și neputințe se prefacă în cel mai bun și apropiat ajutor?

Să nu așteptăm totul dela oficialitate. Autoritatea superioară bisericească, cu toate intențiile sale părintești, fără jertfa noastră cu greu ne va putea ajuta.

Noi preoții sântem reprezentanții aici pe pământ ai idealului din sfânta Carte: „Fratele, ajutat de frate, este ca o cetate tare”.

Sânt optimiști în credința că, având intenții curate și stăruitoare, putem săvârși chiar mai mult decât plănuim.

De aceea m'am hotărât să redeschid discuția asupra asigurării pentru caz de deces a preoteselor.

Statutele, formulate pentru fondul de ajutorare preoțesc, pot rămânea aceleași și pentru preotese, cu puține modificări necesare. —

Situația preoților căsătoriți diferă mult de a celorlalte categorii de slujbași. După moartea soției sale, preotul nu se poate recăsători. Sarcina creșterii copiilor este însoțit de grea și costisitoare. O adaptare la noua situație — atât pentru preotul rămas văduv, cât și pentru orfani — reclamă pe lângă orânduirea noului trai și spese pe care nu le poate procura decât în felul asigurării consoartei sale pentru caz de deces.

Dacă s'a dovedit atât de binefăcătoare asigurarea reciprocă a preoților și a dat rezultate peste așteptare, nu mă îndoiesc că noua problemă de asigurare va fi primită de către frații preoți cu deplină încredere.

O casă de economii a preoților arhiepiscopiei noastre este o chestiune pe cât de arzătoare, pe atât de ușor de realizat. Protopopi, profesori și preoți sânt în număr de aproape 700 în administrația arhiepiscopiei de Alba Iulia și Sibiu. Aceștia, vărsând în casa de economii 100 Lei lunar, dela toți s'ar realiza suma de 70.000 Lei într-o lună și 840.000 Lei într'un an.

În cursul unui an s'ar pune bazele unei instituții bancare a familiei preoțești, unde economiile preoților să se păstreze și de unde să fie ajutați la nevoie preoții arhiepiscopiei cu împrumuturi pe garanții ipotecare, cambiale, sau asupra salariului.

Dacă ar lua ființă un început cât de modest, această instituție ar progresa în scurt timp cu atât mai vârtos, că ar lua naștere fără a da banul din mână, ci printr'o rețineră la centru din salariile preoțești.

Aceasta rețineră nu va fi de lungă durată, ci de un an sau cel mult doi. Scopul urmărit s'ar putea cu atât mai repede ajunge, cu cât s'ar emite acții în valoare nominală de 100 Lei. Unul sau doi ani fiecare membru să fie obligat a vărsa lunar contravaloarea unei acții, dar în același timp se lasă latitudinea de a subscrie și mai multe acții, pentruca să se poată realiza capitalul social cât mai curând.

Dacă alte categorii de slujbași își au casele de economii, care administrate conștientios ușurează situația membrilor, pentruca să rămânem noi preoții nepăsători în fața progresului altora?

La conferința catihetică de toamnă, pe lângă chestiunile de ordin administrativ, va fi locul să discutăm și această latură de obștească interes și, dându-ne adesiunile prin subscrierile noastre, să statorim un nou pas în programul solidarizării și a frățietății noastre preoțești.

Salvarea să ne fie în noi înșine!

Pr. Coriolan Drăgan

† Teodor Hermann

Protoiereu—Stavrofor

Din vechea generație, astăzi tot mai rarită, a slujitorilor altarului din mitropolia noastră, s'a stâns și venerabilul protoiereu-stavrofor, dela Dej, Teodor Hermann, lăsând în urma sa profunde păreri de rău în inimile îndurerate ale familiei sale, ale numeroaselor rudeni, și ale tuturor celorce l-au cunoscut.

Protopopul stavrofor Teodor Hermann, fost consilier arhiepiscopesc onorar, deputat în corporațiile bisericești și în conferințele naționale, senator român, profesor de religie etc., călăuzit totdeauna de învățăturile Domnului, și-a dat sufletul în mâinile Creatorului, în 3 Sept. 1935, în anul al 80-lea al vieții și al 53-lea al preoției, după o lungă și laborioasă viață și după împărtașirea sa cu Sfintele taine.

Rămășițele sale pământești, transportate dela Dej în comuna sa natală, Văleni, după săvârșirea prohodului, au fost așezate, în 6 Sept. spre veșnică odihnă în cimitirul de lângă biserica ortodoxă română de acolo, lângă părinții săi.

Bunul păstor, care sufletul și-a pus pentru păstoriții săi, primească răsplata și cununa vieții veșnice care a făgăduit-o Domnul celor ce-L iubesc pe Dânsul!

* FOIȘOARA *

Câte ceva despre căminul cultural și rolul preotului în cadrele lui¹

de IOAN MIHAIL BRANEA

I. Inițierea și clădirea căminului cultural

Lucrul nu este atât de greu cum se crede. În pastorație fiecare preot trebuie să-și făurească legături strânse cu enoriașii lui și mai ales să-și aleagă câțiva oameni de frunte constituindu-i într'un sfat personal cu care să lucreze la rezolvarea tuturor problemelor ce interesează comuna. Din acest sfat el nu va delătura desigur pe intelectuali, — mai ales pe învățător, medic, agronom, notar etc. Oameni răsăriți, iubitori de carte, de cari par'că satele noastre sânt văduvite, să formeze pe lângă ceilalți sfatul preotului. Pe aceștia trebuie, întâi, prin convorbiri despre felul cum se prezintă unele comune fruntașe în cari există cămine, chiar și prin cunoașterea personală a lor, să-i predispuie spre inițierea unui astfel de cămin. Aceste convorbiri să fie sau personale, dela om la om, sau cu întreg sfatul, — la ocazii potrivite. Mai întâi însă și aci, ca'n toate lucrările tale de binefacere, să nu abandonezi pe intelectuali, ci cu ei să lucrezi, ca să nu creadă cumva că tu singur vrei să te înalți, și astfel să incolțescă în inima lor grăuntele mic al urei, ce-ți va năruți tot planul bun.

Ți-ai creiat atmosferă bună între aceștia, ideea pe nesimțite dela ei se va stre-

¹ Dintr'o teză de licență la Academia teologică „Andreiană”.

cura în întreg satul și așa sătenii singuri vor simți necesitatea întemeierii căminului cultural. Spre a le desvolta și mai mult acest dor de casa cea nouă ce să le înfrumusețeze satul, te vei folosi de revista: „Căminul cultural” a fundației culturale regale „Principele Carol”, din care fiecare poate să vadă realizările la care s'a ajuns pe teren cultural, prin acest nou organ de lumină a satelor.

Ajuns aci, într'o Duminică, chemi oamenii satului la o consfătuire în care le vorbești amănunțit despre căminul cultural, ce este el, ce cuprinde și cum lucrează, dându-ți părerea că ar fi bine ca și ei să aibă un astfel de cămin. Le vei da și lor posibilitatea să-și spună cuvântul, ferindu-i să nu vorbească însă nimic din patimă — fie ea de orice natură. După ce au căzut de acord cu tine, le explici greutățile de ordin material ce ai de înfruntat pentru ridicarea și activitatea căminului, cerându-le prin aceasta ajutorul lor moral și material. Le ceri totodată să-ți desemneze un consiliu de maximum 10 persoane, care să-i reprezinte pe ei în toate și cu care să poți lucra. Să le lămurești cam ce fel de oameni îți trebuie (cu influență și autoritate, iubitori de biserică și de carte, veșnic în sat etc.). Cu aceștia, totdeauna în bună înțelegere și armonie, vei purta greul de aci înainte.

Una din problemele cele mai grele aci e localul căminului. „Problema pare a avea o singură cerință: banii necesari construirii. Rezolvarea pentru cei mulți, simplă ca oul lui Columb, este: Statul. Când se gândește astfel, căminul rămâne un deziderat, pentruca Statul oricât ar fi el de voinic (și nu e deloc cazul) nu poate duce în spinare toate. Nu mai puțin adevărat este că, nici din punga cetățeanului nu se

mai poate scoate azi un ban, iar celor care-l au li s'a închis sufletul.

Ce e de făcut? O opintire, o voință. Căminul cultural este al satului și satul trebuie să-l facă. Cum? Iată un mijloc: câștigarea de fonduri. Pentru mărirea lor, vei interveni la primărie să-ți voteze de nu deodată, măcar câțiva ani dearândul, o sumă pentru căminul cultural. Același lucru îl vei face și în bugetul școlii și în al bisericii. De ai bancă populară în sat, li aplici această curbă de sacrificiu. Ceri ajutor bănesc dela forul tău bisericesc, dela „Astra”, Fundație, Județ și Minister. Tot în vederea procurării de fonduri dai serbări cu elevi și tineri, cu taxe nu prea exagerate. Rogi „Astra” să aducă în sat filme morale la cari iarăși aplici o taxă cât de mică. Vei lucra și cu contribuții personale în bani, capacitând pe ceice au să jertfească și ei din puținul lor.

Exemplul să-l dai întâi tu. Aici să nu uiți pe fiii înstrăinați ai comunei, ci și la ușa lor să bați cerându-le obolul. În caz de nevoie apelezi la societățile de binefacere, la ziare și reviste prin liste de subscripții și la persoane străine de interesul comunei, la cari simțul de ajutorare pentru binele comun încă nu s'a atrofieat.

Acești bani să nu-i ții tu, ci împreună cu comitetul să-ți desemnezi omul de treabă și de cinste dintre ei, care să-ți țină, ca nu cumva vreun instigator vr'odată să te învinue de furt și înșelăciune. În toate să lucrezi cu registru spre a da evidență oricând și oricui ce-ți cere socoteală.

Materialul pentru clădire, dacă poți ți-l procuri tu cu sătenii. Așa nisipul, lemnăria, varul, piatra etc. La procurarea lor să întrebuițezi mai întâi tineretul, fiindcă

² Florea Stănculescu: „Localul unui cămin cultural” Rev. cit. pg. 51—52.

asupra lui poți influența mai ușor, poți să-l capacezi mai repede spre un lucru și se poate rupe mai iute dela treburile casei. Cărâmi la să nu o cumperi, ci să tocmești oameni cari să ți-o facă, iar lemnele pentru arsul ei și transportul la clădire să-l facă tot sătenii. Fierul, cimentul, țigla, sticla etc. le procuri din banii adunați (cu reducere de se poate). Zidarul, tâmplarul, tinichigiu, geamgiul etc. îi plătești din fondul ce-l ai la dispoziție. De ai de aceștia în comună, îi vei ruga și pe ei să lucreze câteva zile fără plată.

Lucrătorii ți-i recrutezi din oamenii satului. Pentru a delătura orice neplăcere, în fiecare Duminică, împreună cu comitetul, fixezi dinainte echipele de lucru pe o săptămână, anunțând pe fiecare în parte când să vină. În aceste echipe intră și femeile și fetele. Să nu-i lași singuri, ci să îi întotdeauna în jurul lor. Când te duci la lucru cu ei, să dispară caracterul oficialității. Să nu le poruncești stând cu mâinile în buzunar, ci să pui și tu mâna cătuși de puțin, deoarece aceasta face foarte mult. Nu te du numai tu cu ei, ci și câțiva din comitet, ca ei să vadă în rol și interesul lor.

Locul unde ai să ridici noul lăcaș de lumină, să nu fie dosnic, ci la stradă. Să cauți, împreună cu consiliul comunal și în înțelegere cu comitetul tău, să ai un loc spațios, uscat și cât mai la centrul satului.

Clădirea să n'o faci urâtă. Să preferi stilul românesc. În acest loc piedeca ce ne iese în cale e planul căminului, care costă. Iată însă că ajutorul gratuit ne sosește. La poșta căminelor din rev. Căminul cultural citești: „Vestim tuturor că zelul constructiv găsește la Fundație sprijinul cald. Consilierul nostru, dl arhitect Florea Stănculescu, stă la dispoziție cu planuri de cămine, cu indicații de vizite, la fața

Cărți ce ne trebuie

Nu se pot deajuns aprecia roadele îmbelșugate duhovnicești produse de *Cartea de Rugăciuni*, apărută la Sibiu cu binecuvântarea I. P. Sfințitului Mitropolit *Nicolae*. Dela început s'a impus prin conținutul ei, prin forma practică și estetică, prin frumusețea rugăciunilor și a chipurilor din care transpiră duhul curat al ortodoxiei.

Cu aceeași bucurie, împletită în cununa nădejilor optimiste, așteptăm apariția *Sfintei Scripturi*, pe care Tipografia cărților bisericești, de sub auspiciile Sf. Sinod, a promis-o celor dornici de apa vie ce izvoarește din slova sfintei cărți.

Sânt, fără îndoială, două realizări pe care istoria bisericii noastre le va înregistra pe răbojul său cu importanța cuvenită.

Noi, slujitorii altarelor, așteptăm cu bucurie și ne asociem cu tot avântul duhovnicesc, oridecâteori literatura bisericii noastre se îmbogățește cu câte o carte nouă. O primim ca pe un prieten ce ne vine în ajutor în lupta apostoliei din timpurile noastre.

În această ordine de idei țin să amintesc că cerințele zilei și ale credincioșilor noștri se îndreaptă și spre trei cărți, pe care le consider tot atât de importante, ca cele două de mai sus, — și care n'ar trebui să lipsească din casa nici unui creștin ortodox. Acestea sânt: *Catehismul*, *Mărturisirea Ortodoxă*, și *Tâlcuirea Sfintei Scripturi*.

Era firesc ca, după desechilibrarea provocată de marele război, să se ivească zorile unei vieți spirituale, dornice de liniște, dreptate și iubire.

În scurt timp viața religioasă a reînviat, ear Sf. Scriptură a fost căutată și așezată de multe suflete chinuite în centrul preocupărilor lor.

Această tendință de spiritualizare s'a resimțit poate mai mult ca aiurea la poporul nostru. În curând Biblia, ediția Sf. Sinod, devine o raritate prin librării, — astăzi ea nu se mai găsește spre vânzare.

Dar credincioșii noștri nu s'au mulțumit numai cu citirea Sf. Scrip-

turi. Mănați de dorința d'a aprofunda conținutul ei, s'au avântat la tâlcuire, de multeori îndrăznește în comparație cu cunoștințele lor, lipsite de călăuzire și aprofundare.

Sânt mulți dintre dâșii, și în special ostași, purtători de cuvânt la adunări, și buni vorbitori, cari au cunoștințe religioase, dar nefiind trecuți prin școli de teologie, de multeori sânt străini și de elementarele noțiuni din dogmatică, liturgică, drept.

Cu alte cuvinte, s'a dat în mâna credincioșilor Sf. Scriptură cu posibilitățile de a o tâlmăci, fără ca acest fapt să fie precedat sau secondat de dispozițiunile categorice ale Catehismului și ale Mărturisirii ortodoxe, care prin învățatura ce o conțin prezintă coloana vertebrală și linia de conduită a învățaturii noastre creștinești.

Am luat parte la adunări religioase, la cari vorbitorii — plini de însuflețire — făceau abateri de credință, de neiertat unui copil de școală primară, fără să fie conștii că au greșit.

Nu poți vorbi unei adunări creștinești, nu poți privi în conținutul tainic al Sf. Scripturi, — fără riscul de a fi greșit — dacă nu ești stăpân pe cunoștințele elementare și fundamentale, cuprinse în Catehism și Mărturisirea ortodoxă, completate de Tâlcuirea Sf. Scripturi.

Preoțimea ortodoxă își depune toată efortarea pentru îndeplinirea chemării sfinte ce i s'a încredințat. La aparență face impresia că această tagmă n'ar munci deajuns, dacă privim chestiunea prin prizma operilor ce apar pe terenul literaturii bisericești. Am fi nedrepti dacă am judeca așa de unilateral. Un neajuns este că preoții, tineri și bătrâni deopotrivă, omileticizează toate cunoștințele la care ajung prin cetire sau experiență pastorală, și prea puține idei și cunoștințe se depun prin presa bisericească.

Pe lângă propoveduirea prin grai în diferitele cuvântări, preotul are neapărată trebuință de cărți *ieftine și bune*.

locului, cu condiția să i se trimită toate datele privitoare la teren.³ Deci celce voiește să aibă un local de cămin frumos și românesc, potrivit cu locul pe care-l are, să se adreseze în scris Fundației dând datele privitoare la teren și așezarea lui.

Ajuns aci, având materialul necesar, lucrători, fonduri și dispunând și de plan, chemi iarăși pe săteni la o consfătuire, în care le arăți ce ai strâns, locul unde s'a hotărât ridicarea căminului și felul cum vrei să-l faci. Tot acum vei accentua cât se poate mai bine contribuția ce le-o ceri și pe mai departe la ridicarea căminului prin ajutorul ce-l vor da când vor fi chemați. Acest ajutor e fie cu carul, fie cu brațele. Vei fixa și ziua punerii pietrii fundamentale. Ea va fi o zi de Duminecă sau sârbătoare. Dimineața preotul va face Sf. Liturghie, iar la urmă va vorbi de noul lăcaș de lumină ce se va clădi. Apoi într'o adunare a satului în cadrul căreia se va oficia slujba de implorare a ajutorului divin, va vorbi un cărturar al satului, de preferință învățătorul, despre însemnătatea operei ce se ridică, de sprijinul ce se cere fiecăruia, mulțumind totodată tuturor binefăcătorilor de până acum, de tot ce-au făcut și au dat.

Făcând astfel cu inimă plină de bucurie vei vedea cum visul tău începe a se înlăptui, cum în mijlocul satului se ridică zidurile în care nu peste mult timp se va dospî hrana necesară pe care mulți o doresc, mulți o caută.

II. Organizarea căminului cultural

Desigur, precum în viață întâlnești diferite categorii de oameni, cari datorită situației lor materiale și pecuniare, pot să-și permită satisfacerea trebuințelor într'un fel și într'o formă mai deosebită decât alții, tot

așa în România Mare găsești sate cari dispunând de fonduri prin bună gospodărie a celor așezați în locuri de frunte, pot să-și ridice cămine culturale ce fac fală celorce au muncit la ele. Vor fi însă și de acelea ce nu pot să se întindă la cine știe ce; nu pot să-și permită luxul unui cămin prea spațios, ci doar din una sau două camere. Astfel de motive pentru munca la care ne-am angajat nu importă, fiindcă „omul sfințește locul” și nu viceversa. La început mai puțin, dar pe încetul prin hărnicia membrilor și a conducătorilor dorința unui cămin mai mare se poate înlăptui, visul preconizat poate deveni realitate. Sgârzenia țaranului nu e așa de petrificată, încât să nu rupă din ce are, ca să dea tot pentru sine. Pentru jertfa ce i se cere, el nu mai poate fi îmbătat cu vorbe, ci îi trebuie fapte, exemplu. Vorba numai atunci o mai crede când e răsărită pe brazda faptelor.

Având ei astfel de conducători, cu toată încrederea se vor apropia de jertfă dând orice când li se cere. Și așa preotul și învățătorul pot realiza un cămin cultural frumos pentru satul lor, cămin ce le va aduce din partea posterității numai laudă și recunoștință.

Chiar și cu o cameră, dacă în ea se plămădește aluat bun care să dospească frământătura unei vieți nouă, și aceea e deajuns.

Iată părțile esențiale ale unui cămin cultural:

a) Biblioteca căminului.

Întâi va fi biblioteca. Ea dacă e bine utilizată e cel mai bun mijloc pentru culturalizarea satelor. Cartea e singurul instrument cultural care poate colabora și rapid și în adâncime și în suprafață, la educarea și la luminarea maselor, iar rolul ei, în uriașele efortări de consolidare și unificare

Tiparul e o armă modernă de care și preotul trebuie să se folosească dacă este vorba de a desțeleni ogoarele duhovnicești, ce i s'au încredințat. Propoveduirea prin grai va fi întărită de slova cărții pe care credinciosul o poate avea la îndemână.

Acum, când viața spirituală și pastorală devine tot mai accentuată, ar fi binevenită, pe lângă *Cartea de Rugăciuni* și *Sf. Scriptură*, — și răspândirea Catehismului, a Mărturisirii ortodoxe și a unui Comentariu sănătos, — cuprinse într'un volum și cu un preț cât de cumpătat.

Pr. Dr. Romul E. Iacob

Asociația clerului „Andrei Șaguna” — secția Sibiu.

Convocare

Potrivit art. 24 din Statutele asociației clerului „Andrei Șaguna” — având arhieriasca binecuvântare — convocăm adunarea anuală ordinară a secției la **Medias** pe ziua de Luni, 23 Septembrie a. c., cu următorul

PROGRAM:

1. Ora 8 dimineața: Slujba sf. Liturghii cu predică și chemarea Duhului Sfânt.

2. Ora 10: Deschiderea adunării.

3. Raportul general. — Masă comună.

4. Ora 4: „Preotul și îndrumarea tineretului în cadrul diferitelor organizațiuni religioase, culturale și sportive” — conf. Diac. D. Călugăr.

5. Situația preoțimii ortodoxe în bugetul cultelor. (Moțiune).

6. Raportul casierului.

7. Propuneri (se vor anunța în scris comitetului cu cel puțin 3 zile înainte de adunare).

8. Alegerea comitetului.

9. Închiderea adunării.

(Notă: Membrii comitetului sânt convocați la ședință pe ziua de 22 Septembrie, ora 6).

Sibiu, la 1 Septembrie 1935.

E. Cioran,
președinte.

I. Bânda,
secretar.

Moscova animează catolicismul politic. „Glasnik”, revista patriarhiei sârbești, aduce următoarele informațiuni despre legăturile între catolicismul politic și bolșevismul rusesc:

De câteva luni se observă că în organizațiunile tineretului catolic din Germania sunt tot mai numeroase elementele cari se servesc în lupta contra național-socialismului de metode ce nu se deosebesc întru nimic de cele terorist-comuniste. Asasinarea de tineri național-socialiști pe străzi și profanarea bisericilor la adăpostul ceremoniilor rituale, sânt indicii suficiente ale spiritului comunist. Faptul e dovedit categoric însă de un articol intitulat: „Reorganizarea tineretului comunist în Germania”, apărut în foaia comitetului central internațional al tineretului comunist, în luna Iunie 1935, foaie ce apare la Moscova.

În acest articol se scrie:

„...când vorbim de trebuința de-a câștiga majoritatea tineretului muncitoresc, aceasta nu însemnează că uităm de organizațiile tineretului catolic, căci în ținuturile Ruhr, Sare, Rinul de sus și de jos, majoritatea tineretului muncitoresc face parte din organizațiile tineretului catolic. Pentruca sutele de mii de tineri catolici să poată să ia parte activ la lupta antifascistă, trebuie să premenim din temelii structura comsomolului, făcând seamă de organizațiile tinerești catolice.

Cu organizațiile tineretului catolic trebuie să stabilim necondiționat cele mai strânse legături. E necesar, ca tinerii comuniști să între ca membri în organizațiile tineretului catolic și să ajute lupta aceluia pentru independență. Tineretul comunist trebuie să devină organizatorul tineretului catolic, căci misiunea noastră e să ajutăm tineretul catolic spre a deveni o forță activă antifascistă.

E necesar ca organizațiile tinerețului comunist să nu lucreze numai pe baza formulelor și rețetelor comuniste stereotipe, ci să se acomodeze nivelului politic și ideologiei diferitelor straturi ale tineretului.

Pentru a se putea crea o mișcare largă a tineretului liber german, e necesar să se editeze o foaie pentru toată masa tineretului. Tineretul catolic trebuie să învețe dela noi cum să lupte pentru independența sa și cum să treacă dela opoziția pasivă la lupta fățișă contra fascismului.”

Rândurile de mai sus sunt edificatoare pentru manifestațiunile mai nouă ale catolicismului.

Organizați Reuniuni de femei

încă copil, are gustul literaturii clasice. Să fugim din calea lui cu manuale raționale; o vorbă simplă și înțeleaptă, un vis, o legendă, sânt singurele daruri plăcute sufletului său.⁶

După ce l-ai familiarizat cu aceasta, îi strecuri pe încetul și cărți de conținut mai abstract, mai înalt.

Să întrebunțezi și să îndrepti gustul cititului prin o dirijare chibzuită spre astfel de cărți cari să-l ajute să-și ridice gospodăria și și pe sine, devenind un bun cetățean, un bun român și un bun ortodox. Să utilizezi cărți și pentru femei, ca și setea lor de citit să le-o astâmperi. Aceste cărți astfel să fie cernute, că orice săteancă cetindu-le să devie o bună gospodină, o bună mamă și o bună creștină.

Iată cam ce fel de cărți să ai în bibliotecă: cărți pentru copii, cărți religioase câte poți aduna, fie broșuri, fie în format mare, cărți istorice și povestiri istorice, cărți cu cântece și coruri pentru copii tineret și adulți, cărți cu biografiile oamenilor mari, poezii, nuvele, romane morale și ușoare, povestiri fie românești, fie traduse, piese teatrale mai ales în formă de poveste și hazlii, teatru de copii și teatru popular, cărți de igienă, medicină populară și propagandă sanitară, de puericultură și boli sociale, cărți geografice, cu descrierea țării, ținuturilor, drumurilor, călătoriilor etc., cărți de agricultură, gospodărie și economie rurală, cărți despre nutrețuri, flori, grădini de legumă, pomi, plante industriale și medicinale, cărți despre vite, păsări, sericultură, agricultură, gospodărie casnică, cărți cari să-i inițieze în fizică, hărți, albume, cărți de artă și tablouri.

Si acest pomelnic poate fi încă pre-

⁴ Corneliu Moldovan op. cit. pg. 121.

⁵ Legea bibliotecilor populare a dlui Iorga,

⁶ M. Sadoveanu cit. după Mugur și Voiculescu op. cit. pag. 66-67.

Convocare

Se convoacă Adunarea generală a Frației Ortodoxe Române din arhidieceză. în ziua de Duminecă, 22 Septembrie a. c. la **Mediaș**, cu următoarea

ORDINE DE ZI:

1. Deschiderea Adunării de către delegatul comitetului Central din Cluj.

2. Două fețe ale veacului nostru: păgânism și renaștere religioasă, conferința de prof. Gh. Ghiță.

3. Dare de seamă despre activitatea FOR-ului pe anul 1934/35.

4. Alegerea a trei membri în comitetul eparhial.

Despărțimintele sunt rugate să fie reprezentate prin doi sau mai mulți delegați.

Sibiu, la 5 Septembrie 1925

E. Comșa,
p. președinte

I. Sandu,
secretar.

În ajutorul celor strămtorați. — Românii din părțile basarabene și cei din așa zisa „secuime“ ardeleană au avut, cum se știe, mult de îndurat sub stăpânirile de prea jalnică pomenire.

Acești români, atât de năpăstuiți, trebuie prin urmare în special sprijiniți și ajutați pe toate căile.

Ca să cunoaștem o părțică din durerile celor din regiunea secuizată, desprindem, din raportul făcut de un preot, următoarele expuneri:

„Preoții din așa-numita Secuime, în patria ei astăzi îi lipsește arma cu care să facă contra-propagandă pentru împiedicarea de atacuri subversive. Nu avem un ziar, sau broșură, care să apară cel puțin lunar, dacă nu săptămânal, scrisă de români în limba maghiară, — fiindcă altă limbă oile noastre rătăcite deocamdată nu cunosc — cu subiecte istorice și naționale. Și nici cărți în biblioteca noastră. Mare îmi este durerea, când credincioșii vin în lunile și sărbători și cer cărți de citit pe care

nu le putem da; dar și mai mare e durerea, când, trecând pe la casele credincioșilor, îi aflăm cu ziare și broșuri scrise de maghiari în limba lor, în care aceștia își bat joc de tot ce este românesc.

Ne bucurăm însă că în secuime se află români destoinici, ca dl Dr. Bidu, din Trei-Scaune și Dr. Cionca din Ocland, zilnic atacați de ziarele iredentiste brașovene: datori suntem să-i încurajăm în munca lor și să mergem pe calea arătată de ei”.

INFORMAȚIUNI

Aniversare. Venerabilul P. C. părinte-protopop **Avram S. Pecurar**, din Merceurea își serbează, în 22 Septembrie 1935, aniversarea alor 80 de ani de vârstă și 57 de ani ai activității sale pe teren bisericesc-cultural. Preoțimea tractuală și reprezentanții diferitelor autorități și organizații, își vor aduce, la acest prilej, saluturi vrednicului protopop al Mercurii. — Se va ține, în aceeași zi, și conferința preoțească a Asociației clerului, despărțământul Mercurea, cu bogat program.

Sfințirea unui palat la Sibiu. Duminecă s'a făcut sfințirea clădirii imponente a societății de asigurare „Prima Ardeleană”. Palatul, care se înalță mareș în strada principală a Sibiului, face mare cinste atât societății chibzuit conduse, cât și arhitectului **Cristinel**, care a înfăptuit construcția arhitectonică a palatului. La sărbătorirea sfințirii a participat o mare asistență din intelectualitatea românească. Au fost de față I. P. St. Mitropolit **Nicolae**, dnii Ion Lăpedatu, președintele societății și sufletul acestei instituții, I. Lupaș și S. Dragomir, profesori universitari, St. Boer director general, Dr. I. Beu etc. Serviciul religios al sfințirii a fost săvârșit de un sobor de preoți, format din: consilierii arhiepiscopiei Tr. Scorobet și Dr. A. Gălea, protopopul Em. Cioran și diaconul I. Dinu. Sibiu românesc se mândrește azi cu o nouă creație, căreia nu putem decât să-i dorim tot mai mare spor și succes în întreprinderile sale.

Participanții la adunarea generală a „Astrei”, ce se va ține în zilele de 14 și 15 Septembrie 1935, la **Satumare**, vor beneficia de o reducere de 50%

pe C. F. R. în timpul dela 12 Septembrie până la 17 Septembrie a. c. Biletul întreg, luat la stația de plecare, va fi valabil și la întoarcere cu viza stației **Satumare** și certificatul de călătorie, ce va fi eliberat de biroul „Astrei” cu ocaziunea adunării generale din **Satumare**.

Sfințirea Casei culturale din comuna Cioara, județul Alba, se va face **Duminecă**, în 8 Septembrie 1935, sub conducerea P. C. protopop **Dr. V. Oana**. După sfințire urmează procesiunea la Mănăstirea veche și la monumentul eroilor, precum și vizitarea Sfintei capele din Dealul libertății. În ziua a doua, **Luni**, se va face procesiunea la noua mănăstire „Așteia” din **Plăișorul Cioarei**. — Donațiuni pentru terminarea Sf. Mănăstirii sau pentru înzestrarea Casei culturale se primesc cu mulțumire. — **Duminecă** seara se va da o producțiune teatrală, organizată de tinerime, în favoarea Casei culturale.

Postul de economă dela Școala Normală de fete din Oradea este vacant. Se poate ocupa de absolvente ale unei școli de menaj, în vârstă de cel puțin 30 ani, de preferință văduve de învățător sau preot. Cererile, însoțite de certificat de studii și extras de botez, se vor adresa **Direcțiunii Școlii**, strada P. Maior 3, **Oradea**. **Direcțiunea**.

ȘTIRI LOCALE

Predică în catedrala din Sibiu. Duminecă, 8 Septembrie 1935, va predica **Prot. E. Cioran**.

Oficiul parohial ort. rom. din Vârghiș.

Anunț de licitație

Pentru darea în întreprindere a lucrărilor bisericii noi din **Racoșul de sus**, filiala parohiei **Vârghiș**, în baza planului și devizului aprobat de Prea Veneratul Consiliu arhiepiscopesc pentru biserica din **Vârghiș**, se va ține licitație publică cu oferte închise și supra oferte verbale în ziua de 23 Septembrie 1935 ora 3 p. m. în localul primăriei din comuna **Vârghiș**, unde se vor putea vedea zilnic planul și devizul, precum și caetul de sarcini.

Licitarea se va ține conform dispozițiilor legale, ofertanții fiind obligați să depună pe lângă ofertele lor, garanța de 5% din prețul general de strigare.

Vârghiș, la 2 Septembrie 1935.

(23) 1—1 **Consiliul parohial**

lungit, dar celce are atât și mai mult, face să se citească ce are, ca drept recompensă poate prin ea asigurarea c'a făcut destul.

Spre o mai bună orientare a celorce se preocupă de această chestiune, de alegerea cărților bune pentru săteni, indic două izvoare de neprecupețit folos: 1) „**Catalogul bibliotecii populare**” editat de: Direcția Educației Poporului, cu o prefață de dl D. Gusti, carte în care, în cadrul alor 112 pagini, se găesc înșirate — după serii — cărțile ce-ar putea împodobi o bibliotecă populară, editura și prețul lor. 2) „**Catalogul de cărți pe bibliotecă pentru misionari**” din „**Cartea misionarului**” de **Mugur și Voiculescu** pag. 471—519. Aceste două publicațiuni vin într'ajutorul misionarului întocmindu-i bibliotecă sătești model — (în mare) pe cari cu greu le-ar putea spicui.

Să nu rămânem însă la părerea că numai având un mare număr de cărți — numai cu o bibliotecă bogată — putem lumina masa, putem desțeleni brazda neștiinței. Nu! Și câteva cărți ce circula, cari își fac loc în inima țaranului mișcând, refăcând și transformând totul, pot forma o bună bibliotecă. Și aci se pot aduce exemple nenumărate cu date precise, furnizate din dările de seamă alor 900 de cămine, câte numără și cunoaște **Fundația**. Așa de exemplu căminul cultural „**Glugești**” din **Botoșani-Vâlcea**, cu toatecă numără 50 de membri, numai 10 cărți îi compun bibliotecă; sau căminul cultural „**Ion Ionescu**” din **Mureștele**, același județ, cu 126 de membri n'are decât 25 de cărți, și cu toate acestea felul cum s'a prezentat într'un an, dovedește o activitate bogată și o muncă intensă. Căzurile sunt nenumărate și ele vin să întărească cele enunțate. Acest lucru se poate verifica și mai mult, când va apare anuarul căminelor culturale, în care se va vedea ca în limpezimea unui râu de munte tot ce s'a înfăptuit pe terenul culturalizării satelor prin bibliotecă.

Tot aci să ne însemnăm un adevăr: Biblioteca nu este o glumă. Nu e un ornament pentru școală sau pentru cămin, ci ceva viu care trebuie să circule și să agite. Bibliotecile noastre sunt statice. Ele așteaptă îmbulzeala oamenilor la ușa și dulapurile lor. Dar nimeni nu se ostenește până la rafturile cu cărți ale bibliotecii. Biblioteca rămâne închisă, iar satul își vede de câmp, de vite, de cărcotă, de inerția sau robia lui.

Biblioteca astfel gândită e o ironie ori un neadevăr. Ea trebuie să vie dinăuntru ca o cerință a sufletului. Seta de carte o creează. Pentru aceasta căminul, biserica și școala trebuie să trezească interes pentru carte.⁷

Deci datorită preotului e să facă pe săteni să se adape cât mai mult din acest izvor nesecat, desvoltând dorul de citit fiecărui. În vederea acestui scop va folosi orice mijloc pe care spiritul său inventiv și practic îl va aduce. Așa va utiliza în bine ora de citit introdusă în programa analitică a școlilor primare, oră în care de pe băncile școlii să se facă elevilor o educație aleasă a cititului.

⁷ Mugur și Voiculescu op. cit. pg. 471.

Șaguna și Dâmbul libertății din Gurasada de pe Mureș

Norii grei din furtuna revoluției anilor 1848—1849 începură să se resfîre. Deasupra plaiurilor ardelenești, mult încercate, razele aducătoare de nădejdi nouă înviorau inimile asupriților dornici de sfânta dreptate.

Revoluția condusă de vitejii prefeți de legiuni românești fiind pe sfârșite, toți așteptau pela vetrele lor, cu ochii îndreptați spre conducătorii bisericești și politici, cari aveau să lupte, acum cu scrisul și vorba, pentru idealul național.

Ungurii depuseră armele la Șiria. Împăratul dela Viena era stăpân al situației și în stare să dea drepturi celor cari l-au ajutat în revoluție.

Mitropolitul Andrei Șaguna, pe acea vreme episcop, plecat dela reședința episcopicească din Sibiu, prin pasul Oltului a făcut calea plină de primejdii până la București, de acolo, după puține zile de odihnă, s'a îndreptat prin Focșani și Iași, la Cernăuți, de aici la Olmütz și Viena pentru a susținea drepturile românilor ardeleni, împreună cu alți fruntași naționali.

Înapoiindu-se spre casă și ajuns la Lugoj, ca fulgeul s'a lăfit vestea sosirii sale. Preoțimea și poporul, conștii de jertfa și serviciile Arhierului, au înțeles să-i facă în decursul drumului dela marginea Ardealului o primire entuziastă. Preoții, în fruntea credincioșilor cu prapori și cruce, veneau să întâmpine în drumul său de triumf pe acela căruia îi datorau, în măsură atât de mare, schimbarea spre binele și propășirea bisericii și neamului nostru.

Și credincioșii din comuna Gurasada se grăbiră, cu preotul Alex. Olariu în frunte, să întâmpine pe marele lerarh.

Cuvintele lui de apostol pornite din părintească inimă erau ascultate de mulțimea evlavioasă în genunchi și făcându-și semnul sfintei cruci. Din cele spuse poporul a înțeles că slobod fiind va primi pământ, care va fi al lui.

Cine ar putea descrie bucuria credincioșilor de față. Arhierul le-a spus ce a făcut bunul Dumnezeu prin rostul celor aleși ai Lui.

Momentul era cu mult mai pătrunzător, decât să fie dat uitării. Într'o mare însuflețire credincioșii au luat hotărârea de a ridica o movilă (dâmb) de peatră în centrul comunei la întretărirea celor

Dela Parohial Oficiul ort. rom. din Bățanii mari, jud. Treiscaune.

Nr. 80

(24) 1—1

Publicațiune

Pentru darea în antrepriză a lucrărilor de edificarea bisericilor române în filiile **Biborțeni și Herculian** în baza planului și devizului aprobat de Prea Ven. Consiliu arhiep., pentru **Vârghiș**, se va ține licitație publică cu oferte închise și verbale în ziua de 23 Septembrie 1935 orele 10 a. m. în localul notariatului **Bățanii mici**.

Caetul de sarcini și condițiunile de licitație se pot vedea la oficiul parohial **Bățanii mari**.

Licitarea se va ține în conformitate cu dispozițiunile art. 80—110 din legea contabilității publice.

Bățanii Mari, 1 Septembrie 1935.

Garcea Ion,
paroh ort. rom.

(22) 1—1

Concurs

Se publică concurs pentru ocuparea unui post de pedagog la Școala normală „**Andrei Șaguna**”, secția de băieți **Sibiu**, cu o remunerație de **Lei 800** și întreținere.

Reflecții vor înainta cererile la direcțiunea școlii până la data de 15 Septembrie 1935.

Direcțiunea

Nr. 103—1935 par.

(21) 1—1

Concurs

Comitetul de clădire al catedralei ortodoxe române din **Sighișoara** publică prin aceasta concurs pentru construirea tâmplii, stranelor și accesoriilor de lemn necesare noii biserici.

Ofertele închise cuprinzând: prețurile unitare și prețul total al obiectelor așezate la locul lor în biserică, condițiile de plată, termenul de livrare și garanția oferită se vor înainta oficiului parohial ortodox român din **Sighișoara**, str. **Mihail Albert Nr. 31**, până la 28 Septembrie ora 12 din zi.

Planurile, condițiile de licitație și orice alte lămuriri se pot primi în orele de birou dela oficiul parohial.

Sighișoara, 2 Septembrie 1935.

Pentru comitet:

Protopop Emilian Stoica,
paroh președinte.

3 străzi comunale, ca să fie veșnică amintire urmașilor despre trecerea lui Șaguna pe acelea meleaguri.

Bătrâni și tineri, bărbați și femei, duceau câte o peatră la sunetul de cimpoaie și fluier, ce acompaniau cântările.

Trecătorul, care străbate comuna Gurasada, vede înaintea școlii din loc o movilă acoperită cu iarbă verde, străjuită la mijloc de o cruce mare de peatră înfiptă cu fața spre răsărit, cruce care înfruntă și azi vitregia vremii ca o mărturie despre trecutul credincioșilor din aceste părți, situate la poalele munților metalici.

Amintesc, la acest prilej, că noi generația unirii celei mari, cari n'am putut lua parte la adunarea dela Alba-Iulia din 1 Dec. 1918, după serviciul divin ne-am adunat pe acest loc al libertății acestor meleaguri, străjuit de sf. cruce, ca din jurul ei cu fața spre Alba-Iulia, să serbăm: unirea națională a tuturor românilor.

Și de atunci, cu ocazia festivităților noastre, micul dâmb al libertății ne primește mereu, să medităm asupra faptelor trecutului, asupra muncii care ne stă înaintea, și să privim apoi cu încredere în viitorul dreptcredinciosului neam românesc.

Comisiunea Monumentelor istorice cred că ar face un bine să declare Dâmbul libertății monument istoric și să-l ia sub scutul ei protector.

Pr. Dr. Romul E. Iacob.

Prețioasa Carte de Rugăciuni, trimisă parohiilor din Arhiepiscopie, se bucură de o însuflețită primire din partea bunilor credincioși dela safe. Li se recomandă în deosebi ediția cu 70 lei, legată în pânză.